

BLAGA & MISTERIJE

TOP 10 | RITAM VREMENA | DVORCI I NASLJEDE | MITOVI I LEGENDE | ZABORAVLJENA MJESTA | ZLOČIN I KAZNA | ISTRAGE I OTKRICA | SAJMIŠTE

OBNOVE BAŠTINE

MAŠKOVIĆA HAN NEKAD I SAD: Put do obnove bio je popločen projektima, papirima i sudovima

PIŠE: ANA MIČIĆ 26/11/2023, 16:20

Maškovića Han FOTO: A.M. / Blaga & misterije

Maškovića Han danas je slikovito mjesto otvorenih vrata koje sadrži muzej koji predstavlja povijest vranskog područja, arheološke iskopine turske kupelji i hamama, suvenirnicu gdje se predstavljaju lokalni autohtoni proizvodi, restoran koje može primiti stotinjak ljudi u svom punom kapacitetu i kafić gdje je moguće probati izvornu tursku kavu.

Uz baštinski hotel su vezani dodatni sadržaji poput recepcije i wellnesa, a u sklopu kompleksa su još i uredi turističke zajednice i Agencije Han Vrana. Ujedno, mjesto je to gdje se redovito održavaju različiti kulturno-umjetnički programi nadahnuti baštinom tog kraja.

Vranski feud / Maškovića Han FOTO: A.M. / Blaga & misterije

Riječ je o najvećoj povijesnoj islamskoj profanoj građevini na tlu Republike Hrvatske, ujedno i najzapanjnija građevina islamske svjetovne arhitekture na tlu nekadašnje turske države. Sve do danas nije zaživjela onako kako ju je zamislio Jusuf Maškoć prije više od tri i pol stoljeća, o čemu je bilo riječi u prvom dijelu ovoga članka.

Izazovi obnove Maškovića hana

Ipak, put od ideje o obnovi Hana do danas vidljivog rezultata bio je prepun izazova, bilo da je riječ o raspeljavanju zamršenog sudskog spora oko vlasništva, dodatnim arheološkim radovima, opremanju objekta i drugim detaljima koji čine danas održiv kulturno-povijesni kompleks koji je moguće posjetiti.

-25%

Uska kolica za odlaganje na 4 razine, 42 x...

23,90 HRK

Kupovina

Eko barske stolice, set od 2 visoke kuh...

102,60 HRK

-21%

Unutarnji kavez za istrčavanje...

40,80 HRK

-20%

Pouf, sklopiva kockasta klupa za odl...

45 HRK

Blaga & misterije

33.926 followers

Follow Page Learn more

-21%

Unutarnji kavez za istrčavanje...

31,90 HRK

kućnih ljubimaca, meta...

SONGMIC'S igralište za zamorce, kavez za trčanje za zečeve u zatvorenom prostoru, veliko trčanje, DIY metalna modularna ograda za hrčke, kućne ljubimce, male životinje, crna: ŽIVOTINJSKA RADOŠT: Lutaju li kunici, hrčci ili drugi mali članovi obitelji po vašoj kući? Ovak kavez za kućne ljubimce pružit će im osjećaj slobode i dati do znanja vašim krznenim ljubimcima koliko ih volite **SIGURAN IZBOR: Ova kućica za kućne lj...**

40,80 HRK

31,90 HRK

Maškovića Han FOTO: AM. / Bloga & misterije

Slični izazovi inače prate bilo kakav projekt obnove kulturne baštine u Hrvatskoj. Priča o hanu s kojom je javnost upoznata počinje 2013. godine najavom projekta pod nazivom "Obnova Maškovića hana i gospodarska revitalizacija mjesta Vrana", financiranog u sklopu europskog pretpripravnog fonda za Hrvatsku- IPA 2009.

Prvi EU projekt za koji je RH osigurala europska sredstva

Osmišljen je i pripremljen u Ministarstvu kulture Republike Hrvatske u suradnji s općinom Pakoštane i mjestom Vrana. Da bi se projekt uopće mogao odobriti, prvo je bilo potrebno izraditi pripremnju dokumentaciju u sklopu partnerskog projekta Ministarstva kulture, Europske komisije i Vijeća Europe punog naziva "Projektni plan integriranog oživljavanja/istraživanja arhitektonskog i arheološkog naslijeđa (IRPP/SAAH)" čiji je cilj revitalizacija lokacija kulturnog naslijeđa na Balkanu.

Tako je svoje mjesto na popisu 186 lokacija osigurao i Maškovića han, što je bio preduvjet za nastavak procesa i realizaciju zamišljene obnove. Uz izrađenu dokumentaciju, bilo je nužno izraditi i idejni projekt te osnovati upravljačko tijelo. Slijedom toga, općina Pakoštane je osnovala javnu ustanovu – Agencija Han Vrana, čijim je ravnateljem imenovan arheolog i povjesničar Marko Meštrov.

Maškovića Han FOTO: AM. / Bloga & misterije

Projekt obnove Maškovića han tako je najavljen u ožujku 2013. godine kao prvi projekt za koji je Ministarstvo kulture i medija osiguralo sredstva iz europskih pretpripravnih fondova u sveukupnom iznosu od 2.638.086,10 eura. Točnije, 75% ukupno potrebnih sredstava. Ostatak je financiralo samo Ministarstvo. Većina novca se utrošila za izradu glavnog projekta, izvođenje i nadzor radova, dok je na plan gospodarskog razvoja mjesta Vrana i marketinški plan Agencije Han utrošeno otprilike 270.000 eura.

Prema tadašnjoj najavi projekta obnove rečeno je kako će izvođač radova biti definiran do kraja travnja 2013. Po odabiru, a kada izvođač bude ovladao svime nužnim za stručnu obnovu ovog kompleksa, rok završetka radova je godinu dana. Optimistično se tada najavljivalo kako bi Han prve goste mogao primiti već u ljeto 2014. godine što se nije dogodilo zbog niza nepredviđenih okolnosti.

Maškovića Han FOTO: AM. / Bloga & misterije

Kašnjenja u realizaciji

Naime, obnova je napredovala otprilike kako je i obećano, na inicijativu te pod pomnim nadzorom i stručnim vodstvom tadašnje pročelnice Konzervatorskog odjela u Zadru Anastazije Magaš. Započela je u svibnju 2013. i trajala otprilike godinu dana. Uporabnu dozvolu su ishodovali krajem 2014. godine. U ljeto 2015. godine mediji su izvjestili kako se radovi privode kraju, a 31. srpnja je kompleks svečano otvoren. Iako se primitak gostiju najavio za sljedeće proljeće, prvi su gosti u Hanu prenoćili po prvi puta tek 2017. godine.

Jedan od osnovnih razloga kod raskoraka u vremenu najave i vremenu realizacije, osim kontinuiranih iscrpljujućih sudskih sporova i posljedično nedokazanog vlasništva, je svakako bilo to što EU nije dala novac za opremanje interijera i pripreme radove. Za to je onda općina potegnula u džep HBOR-a te tako isfinancirala potrebno. Kako je cijeli projekt bio orijentiran prema maksimalnom korištenju lokalnih resursa, tako je za opremanje angažirana tvrtka iz Pazina. Naposljetku se sveukupni iznos utrošenog novca od začetka ideje o obnovi do otvaranja hotela za svoje prve goste popeo na četiri milijuna eura.

Maškovića Han FOTO: AM. / Bloga & misterije

Paralelno s obnovom, događala su se i brojna arheološka otkrića koja su ju usporavala. Naime, pri svakom otkriću, nužno je zaustaviti radove, te pažljivo obraditi i valorizirati nalazište, prema strogim načelima arheološke struke, pod nadzorom nadležnih Konzervatorskih odjela. Kako ih je Maškovića han skrivao nekoliko, nalazim i to kao valjan razlog kašnjenjima. Ostali predviđeni sadržaji obnovljenog hana su otvoreni za javnost 2018.

Maškovića Han FOTO: AM. / Bloga & misterije

Očigledno su se općina i nasljednici uspjeli dogovoriti. Detalji dogovora ostaju nejasni, no poznato je da jedan od potomaka loze Pelicarić ostaje živjeti tamo, u Hanu.

Obnovljeni Maškovića han

Tako su se naposljetku stekli svi preduvjeti da se Jusuf Mašković vrati svom Hanu. Danas samoodrživo funkcionira i generira prihode, resurse, zaposlenja, pozitivno utječe na rast i razvoj cijelog područja kroz umrežene aktivnosti na mikrolokacijama i savjesno upravljanje projektima. Time je formiran i primjer upravljačke strukture koja je vremenom postala i neformalni standard kod drugih sličnih projekata obnove diljem Hrvatske.

Od tada do danas je prošlo već 5 godina, a projekt "Obnova Maškovića hana i gospodarska revitalizacija mjesta Vrana" se čvrsto dokazao kao održiv i potpuno primjenjiv. Uz sve navedeno, Maškovića han se može pohvaliti inovativnim pristupom komercijalizaciji kulturne baštine kroz

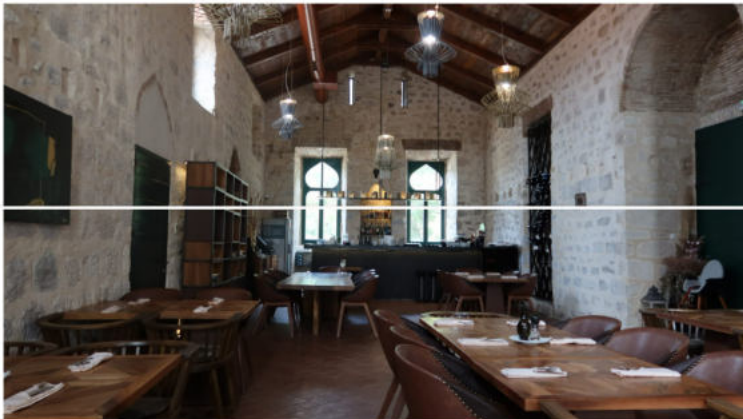
svoj restoran smješten u nekadašnjoj džamiji u sklopu hana te hotel baština smješten na mjestu nekadašnjih konaka.

Maškovića Han FOTO: AM. / Bloga & misterija

Inovativan pristup komercijalnim sadržajima u hanu

Osim uspješne kombinacije tradicijskih arhitektonskih elemenata s modernim minimalističkim namještajem od kvalitetnih materijala, u restoranu su vješto sljubili orijentalnu i mediteransku kuhinju u svom *à la carte* meniju. Pa tako možemo uživati u svježe ulovljenoj jadranskoj tuni ili lokalnoj janjetini, ali i izmir kohtama, baklavama, turskoj kavi. Većinu namirnica nabavljaju u Vrani i okolici, podržavajući tako lokalne OPG-ove, a na vinskoj karti su mahom vinari iz Zadarske i okolnih županija.

Maškovića Han FOTO: AM. / Bloga & misterija

Heritage hotel je obnovljen tako da su u sobama zadržani arhitektonski elementi nekadašnjih konaka poput komina i puškarnice te kamenih zidova. Hotel ponosno nosi svoje 4 zvjezdice te raspolaže s 14 dvokrevetnih soba i dva apartmana s ukupno 34 ležaja. Kao i u restoranu, u kojemu je gostima osiguran doručak nakon noćenja, i u hotelu je namještaj minimalistički i moderan. Wellnes & spa su smjestili uz hamam pa i to nude kao dodatni sadržaj svojim gostima.

Maškovića Han FOTO: AM. / Bloga & misterija

Mimo svega navedenoga, u ovom visoko funkcionalnom kompleksu je još konferencijska dvorana koja može smjestiti do 40 ljudi. Tako su sveobuhvatno uredili kompleks da može pružiti kvalitetne opcije raznim interesantima. Bilo da je riječ o gostima hotela ili restorana, usputnim prolaznicima koje interesira povijesno-kulturno nasljeđe ovog kraja, tvrtkama koje žele tamo organizirati konferenciju ili team building ili pak zaljubljenim parovima koji bi tamo proslavili svoje vjenčanje, Maškovića han je pružio platformu koja radi cijele godine i dostupna je široj zainteresiranoj javnosti.

Procvat hana i okolice

Iako više nije na granici nekadašnjih carstava, i dalje je smješten na sjecištu puteva. Zemljište na kojemu je han je u sklopu Parka prirode Vransko jezero u kojemu je auto-kamp, a Pakoštane, ljeti izrazito posjećeno turističko mjesto, su na nekoliko minuta vožnje automobilom. Iako još uvijek zapuštena, utvrda Vrana privlači ljubitelje povijesti i nasljeđa, a nalazi se svega nekoliko minuta pješice od hana. Tu su još i brojna arheološka nalazišta, koja osim u hanu i Vrani, nalazimo i drugdje u neposrednoj okolici. Tako imamo Gradinu, Pečinu, ostatke rimske vile... Upravo je brojnost arheoloških nalazišta bila jedan od faktora kada se pripremao projekt obnove. Naime, mimo turističke sezone, han je trebao pružiti smještaj arheolozima i ostalim stručnjacima koji dolaze vršiti istraživanja na ovom području.

Malinkovića Han FOTO: AM / Bloga & misterija

Jedna od najvećih zanimljivosti ovog projekta jest dijalog koji se dogodio između nasljednika i općine, bez obzira na silne sudske sporove s jednim dijelom obitelji, jer je jedan od nasljednika ostao živjeti u obnovljenom hanu, do svoje smrti. Očigledno je da je razum prevladao, barem kod nekih pojedinaca. Upravo zbog toga što su živjeli u hanu tijekom proteklih desetljeća, objekt je ostao relativno dobro očuvan pa je i obnova bila olakšana. Konačnom sudskom presudom prošle godine pravo vlasništva se dodjeljuje Općini Pakoštane. Zahvaljujući svemu tome, mikroregija nekadašnjeg vranskog feuda, koja je do obnove hana bila relativno nerazvijena i bez opipljive perspektive, višestruko je prosperirala. Povezujući mikrolokacije umreženim i pomno osmišljenim aktivnostima, **povijest je oživljena** u najboljem mogućem smislu. Ovaj bogat kraj je dobio platformu za rast i razvoj, pri tome njegujući najviše standarde u interpretaciji hrvatske kulturne i prirodne baštine.

Ovaj članak šest je dio serijala **"Obnove baštine"** autorice Ane Mičić koji je objavljen u okviru programa poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije. Serijal možete pronaći prateći ovu [poveznicu](#).

VEZANE TEME: OBNOVE BAŠTINE

Obnove baštine kroz tri generacije jedne obitelji: od spašavanja oslika do karbonskih mreža

(NE)OBNOVLJENA BAŠTINA: Kako proširena stvarnost oživljava zaboravljeno nasljeđe

ORLANDO NA APARATIMA: u Dubrovniku traje operacija spašavanja Orlandova stupa

SUSEDGRAD JE SAM: Ovako nestaje posljednji stari grad Medvednice

Ubojstvo posljednjih vlasnika Poznanovca, Grete i Nikole Ritter do danas nije riješeno, a njihov dvorac naočigled svih nastavlja propadati

Kako je Marija Jurić Zagorka pisala Gričku vješticu istražujući stvarne slučajeve progona nedužnih žena

Na zemlji svetog Martina i danas stoji templarska crkva sagrađena na točki staroslavenskog svetog trokuta

Bio je to početak potrage za staklenim gradom, kad su Željko Malnar i Borna Bebek krenuli na istok pronaći čarobno mjesto iz drevnih pripovijesti

Nikola Zrinski sultanu je rekao da gradi tor za ovce, a zapravo je sagradio Novi Zrin, utvrdu od koje danas nije ostao ni kamen na kamenu

“Čuvaj se senjske ruke!” Zaboravljeni podvizi uskoka, legendarnih ratnika koji su reputaciju iskovali u kovitlacu totalnog rata

